POBOČKA ČSO NA VYSOČINĚ

Odstraňování invazní netýkavky žláznaté u PP Horní Mrzatec v roce 2024

Dana Kodetová & Vojtěch Kodet

říjen 2024

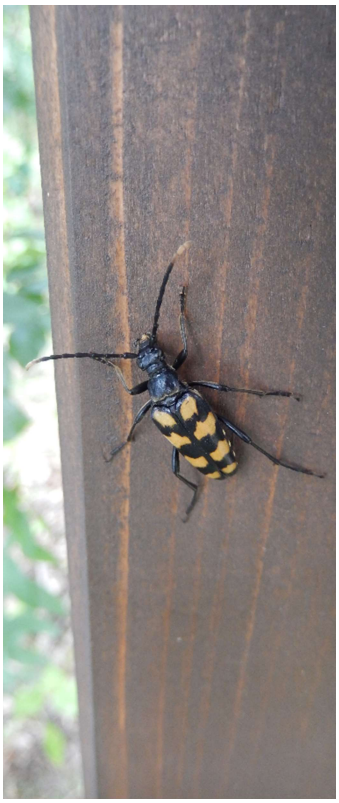

Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině

Hybrálecká 13, 586 01 Jihlava, IČO 75107988

www.prirodavysociny.cz

Odstraňování invazní netýkavky žláznaté u PP Horní Mrzatec v roce 2024

Ing. Dana Kodetová & Ing. Vojtěch Kodet, Ph.D.

říjen 2024

Úvod

V pramenné oblasti Javořické vrchoviny v okolí přírodní památky Horní Mrzatec se nachází izolovaný výskyt invazní netýkavky žláznaté, která ohrožuje místní biodiverzitu, včetně cenných přírodních biotopů i chráněných a ohrožených druhů. Netýkavka žláznatá je konkurenčně silný druh, který svým hustým zápojem ničí původní společenstva a v blízkosti vodních ploch se semeny rychle šíří dále do krajiny. S nastupující kůrovcovou kalamitou a rozsáhlým kácením na Javořické vrchovině je potenciální riziko ještě větší, jelikož může dojít k jejímu šíření společně s transportem dřeva. To se potvrdilo i v předešlých letech, kdy bylo po kůrovcové kalamitě objeveno toto nové ložisko na nově vzniklé pasece.

Metodika

Zájmová lokalita leží v katastrálním území Lhotka u Mrákotína cca 1 km západně od Lhotky (okres Jihlava, Kraj Vysočina). Orientační poloha a bližší vymezení je znázorněno na obr. 1 a 2.

Obr. 1: *Orientační poloha zájmové lokality.*

Obr. 2: *Území, ve kterém byl proveden průzkum výskytu netýkavky žláznaté v roce 2024, je ohraničeno fialově. Zelená šrafa zahrnuje plochy se zjištěným výskytem netýkavky žláznaté v témže roce a na těchto plochách probíhala její likvidace.*

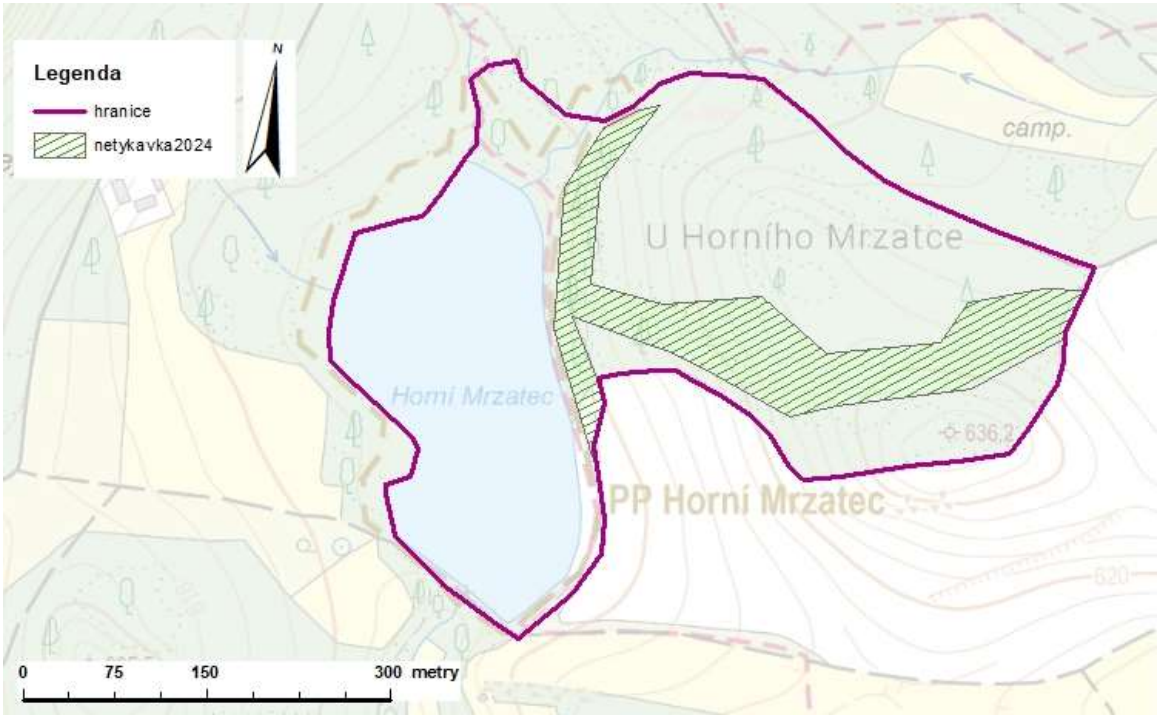

Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině provedla v roce 2024 průzkum rozšíření a asanaci netýkavky žláznaté v okolí PP Horní Mrzatec. Těžištěm výskytu je zde nově vzniklá paseka nacházející se východně od rybníka. Osvědčeným způsobem likvidace je vytržení celých rostlin i s kořeny a jejich umístění bez kontaktu s půdou. Vytržené rostliny ponechané na zemi dokáží totiž velmi rychle a snadno znovu zakořenit. Vytržené rostliny byly počítány a počty zaznamenávány. V této lokalitě je přímo ohrožena populace hruštičky jednostranné (*Orthilia secunda*), která se nachází na téže pasece (obr. 3 a 4). Druhotně je ohroženo rašeliniště a břehové porosty v těsné blízkosti rybníka. Cílenou asanací netýkavky je podpořeno zachování druhů a cenných biotopů na lokalitě.

Obr. 3 a 4: *Hruštička jednostranná.*

Obr. 5: *Rybník Horní Mrzatec s litorálními porosty.*

Výsledky

V roce 2024 bylo v okolí PP Horní Mrzatec nalezeno a odstraněno **3 194 ks** invazní netýkavky žláznaté. Lze hovořit o dvou hlavních ohniscích, přičemž jedno je v nové výsadbě smrků u cesty ze Lhotky a druhé při spodním okraji paseky s polem. V těsné blízkosti rybníka se nacházely jen jednotlivé exempláře. Populace hruštičky zatím nebyla dotčena. Místa nalezených rostlin viz obr. 7.

Obr. 6: *Pohled na plochu s nově objeveným ohniskem výskytu netýkavky žláznaté v roce 2024, kde rostliny tvořily v podstatě souvislé porosty.*

Obr. 7: *Výskyt netýkavky žláznaté v roce 2024.*

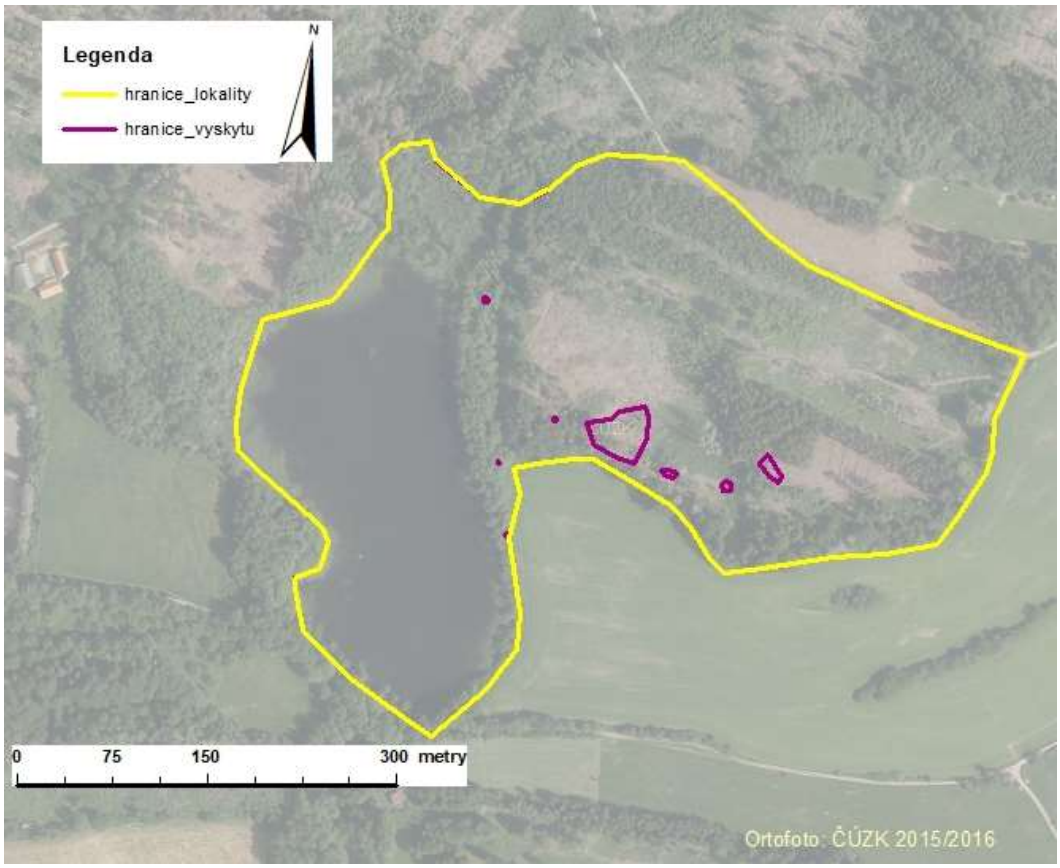

Obr. 8: *Netýkavka žláznatá.*

Fotodokumentace

Sanace netýkavka žláznaté.

Plocha před asanací.

Plocha po prvním zásahu.

Ohrožené biotopy:

Společenstvo s hruštičkou jednostrannou (*Orthilia sekunda*).

Rašelinná společenstva.

Společenstvo s vachtou trojlistou (*Menyantes trifoliata*).